

ผลงานวิชาการ: มุมมองจากผู้ประเมิน

ศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ ธนสถิตย์*

~~~~~

คำสำคัญ: ผลงานวิชาการ/ การประเมินผลงาน

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นความพยายามที่จะนำเสนอแนวความคิดของการทำผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ โดยชี้ให้เห็นถึงจุดผิดพลาดของงานวิชาการต่างๆ โดยเฉพาะการทำรายงานการวิจัย การทำผลงานวิชาการต้องมีความรอบคอบและระมัดระวังในทุกองค์ประกอบ สิ่งหนึ่งที่นักวิชาการต้องคำนึงถึง คือ การหลีกเลี่ยงการคัดลอกวรรณกรรม ความขยัน และการทุ่มเทให้กับผลงานวิชาการทุกชิ้นจะทำให้เจ้าของผลงานประสบความสำเร็จในการเป็นนักวิชาการมืออาชีพและสร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้กับวงวิชาการได้เป็นอย่างดี

Abstract

This academic article is an endeavor to cite ideas of making high quality work. The writer tries to pinpoint all mistakes that were found focusing on the research. We have to circumspect, beware of all elements, and pay attention to the matter of plagiarism. Working hard and devoting to their work will make scholars succeed in their careers and it is a great contribution to the academic world as a whole.

ความนำ

ในปัจจุบันผู้ที่อยู่ในแวดวงวิชาการจะมีความตื่นตัวในการทำงานวิจัยและเขียนบทความวิชาการมากขึ้น ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ในประกาศเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาปี พ.ศ. 2558 ที่ระบุให้อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอกต้องมี “ผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาและเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 3 รายการ ในรอบ 5 ปี ย้อนหลัง โดยอย่างน้อย 1 รายการต้องเป็นผลงานวิจัย” (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะยิ่งผู้สอนสั่งสมประสบการณ์มากขึ้นเท่าไรก็ยิ่งสามารถช่วยเหลือนักศึกษาในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตีมากขึ้น

* ผู้อำนวยการ หลักสูตรรัฐศาสตรุษบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้เขียนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการและตรวจรับงานวิจัยของหลายสถาบันทั้งของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ สถาบันพระปกเกล้า และมหาวิทยาลัยของรัฐทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด จึงเห็นข้อผิดพลาดบางประการที่อยากเล่าสู่กันฟังเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับนักวิชาการและนักวิจัยรุ่นใหม่

การเตรียมตัวเป็นนักวิชาการที่ดี

ในการส่งผลงานทางวิชาการเราจะไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้ประเมิน (reader) แต่เราต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอว่าจะต้องให้ผู้ประเมินประทับใจในผลงานของเราและชื่นชมยินดีให้ผ่านได้ ดังนั้นเราต้องทำตัวให้เป็นที่รู้จักของนักวิชาการในสาขาที่เราสังกัดบ้าง ไม่จำเป็นต้องมีชื่อเสียงโด่งดังอย่าง ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี หรือศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม แต่ต้องให้ผู้ประเมินได้มีโอกาสรู้จักบ้าง เช่น

- คนนี้จำได้ เคยไปเสนอผลงานวิชาการที่ต่างประเทศพร้อมเราเมื่อ 3 ปีที่แล้ว
- คนนี้เราเคยอ่านบทความวิชาการของเขาในวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย สารคดี

ทีเดียว

- คนนี้เราเคยอ้างอิง (cite) ตำราหรือหนังสือของเขาในงานวิจัยของเรามาแล้วครั้งหนึ่ง

นักวิชาการต้องมีผลงานสม่ำเสมอไม่ไข่มพเอาตอนใกล้เกษียณ เพราะในแบบฟอร์มการขอตำแหน่งทางวิชาการจะมีส่วนที่ให้ผู้ขอรอกประวัติและผลงานในแต่ละปีพ.ศ. ดังนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจน นักวิชาการทุกคนควรมีบทความวิชาการอย่างน้อยทุก 1 ปี และมีงานวิจัย 1 ชิ้น ทุก 2 ปี

หัวข้อที่ต้อง striking ที่ผู้ประเมินฟังชื่อเรื่องทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยที่มาทาบถามแล้วอยากรับ ต้องไม่ใช่วิจัยสถาบัน เช่น การศึกษาเรื่องการตกออกของนักศึกษา มหาวิทยาลัย..... หัวข้อทางรัฐศาสตร์ที่นิยมทำซ้ำกันมาก เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชน.....หรือประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง หัวข้อที่ทำในการขอตำแหน่งทางวิชาการควรเป็นหัวข้อที่ออกไปข้างนอกมิใช่วิจัยสถาบัน ในทางการเมืองยังมีอะไรที่เป็นรัฐศาสตร์แท้ๆ ที่ยังน่าให้ทำอีกมาก เช่น เรื่องเกี่ยวกับคอร์รัปชัน การเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ธุรกิจการเมือง การปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ การทำงานวิจัยในหัวข้อใหม่ที่นำเสนอใจก็เป็นการทำให้วิชาการในศาสตร์สาขานั้นๆ ก้าวหน้าไปอีกมาก

องค์ประกอบส่วนเนื้อเรื่องของรายงานการวิจัย

องค์ประกอบส่วนเนื้อเรื่องของรายงานการวิจัยที่ผู้เขียนมักพบข้อผิดพลาด เช่น

1. สมมติฐาน สมมติฐาน คือ ข้อความที่ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นความจริง หรือเป็นข้อความที่กล่าวถึงสิ่งที่เราคาดการณ์ว่าจะค้นพบเมื่อภารกิจการวิจัยสิ้นสุดลง สมมติฐาน คือ การคาดเดาคำตอบในเบื้องต้นและรูปธรรมของการคาดเดานี้มักจะมีข้อความชัดเจน (พิชญ์ เสียงมพงษ์, 2558: 35) ปัญหาการวิจัยเปรียบเสมือนคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น ส่วนสมมติฐานเปรียบเสมือนคำตอบที่

คาดคะเนไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะไปเก็บข้อมูลมาพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อมีสมมติฐานในการอภิปรายก็ควรชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานด้วย

2. การอ้างอิงจากหลายแหล่งแต่ไม่มีข้อสรุป เช่น หัวข้อวิจัยเรื่อง “โครงการดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลระดับจังหวัด: กรณีศึกษาจังหวัดตาก” ผู้วิจัยกล่าวถึง Good Governance การจัดการบริหารที่ดี วิธีการปกครองที่ดี ในบทที่ 2 การตรวจเอกสารได้พูดถึงแนวคิดธรรมาภิบาลของประเทศต่างๆ มามาก รวมทั้งแนวคิดของหน่วยงานต่างๆ ในประเทศไทยมาหลายแห่ง เมื่อไปอ้างอิงของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการไทยมาพอสมควรแล้วต้องมีข้อสรุปของตนเอง ก่อนจะจบบทที่ 2 ต้องระบุว่า “แต่ในการวิจัยเรื่องนี้แนวคิดธรรมาภิบาลของผู้วิจัย คือ.....” ในบทที่ 2 การตรวจเอกสารผู้วิจัยหน้าใหม่จะจบลงไปเลยโดยขาดจุดนี้ไปและไปขึ้นบทที่ 3 วิธีการวิจัยเลย

3. ขอบเขตของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัยจะมีหลายขอบเขตแต่ผู้วิจัยมักเน้นไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงเรื่องเดียว เช่น ขอบเขตของเวลาที่ใช้ในการศึกษา โดยลืมนพิจารณาไปว่าเรื่องขอบเขตนั้นมีหลายเรื่องด้วยกันที่ต้องระบุ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยได้ระบุไว้ดังนี้ (กองกฤษ โตชัยวัฒน์, 2560: 41)

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการระบุตัวแปรในกรอบตัวแปรว่ามีตัวแปรใดบ้างที่จะศึกษา หรือมีตัวแปรใดบ้างที่อาจมีผู้สนใจศึกษาแต่ในงานวิจัยจะไม่ทำการศึกษา

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ทำการศึกษา กำหนดประชากรของการวิจัยว่าผู้วิจัยศึกษาประชากรในพื้นที่ใด และไม่ศึกษาในพื้นที่ใด

3.3 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล กำหนดประชากรของการวิจัยว่าผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งใด ไม่รวบรวมข้อมูลจากแหล่งใด เป็นต้น

3.4 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยควรพิจารณาว่าเวลามีผลต่อตัวแปรที่ทำการศึกษาหรือไม่ ถ้ามีผลผู้วิจัยควรระบุว่าในงานวิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเวลาใด

4. ข้อจำกัดของงานวิจัย

นักวิชาการหน้าใหม่บางคนจะไม่กล้าระบุข้อจำกัดของงานวิจัยตนเองลงไป อาจเป็นเพราะเกรงว่าจะทำให้การวิจัยนั้นดูไม่น่าเชื่อถือ แต่ในความเป็นจริงงานวิจัยทุกชิ้นมักจะมีข้อจำกัดบ้างไม่มากก็น้อย แต่ก็ต้องพยายามแสดงให้เห็นว่าถึงแม้จะมีข้อจำกัดแต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาและทำให้งานวิจัยนั้นน่าเชื่อถือและสำเร็จลุล่วงไปได้ ตัวอย่างการระบุข้อจำกัดของงานวิจัย (อุไรวรรณ ธนสถิตย์, 2557: 45)

ข้อจำกัดของงานวิจัย

4.1 เนื่องจากผู้วิจัยเป็นสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองเองจึงอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้สึกลำเอียงเข้าข้างหน่วยงานของตนเอง แต่การดำเนินการทั้งหมดของสภาก็เป็นระบบและมีการทบทวนการดำเนินงานจากตัวสมาชิกเอง จากคณะกรรมการอิสระติดตามและประเมินผล จากทีมงานสำนักงานสภาพัฒนาการเมือง จากคณะกรรมการการควบคุมการประเมินผลกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง และจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เช่น ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ ฯลฯ จึงทำให้งานวิจัยที่มีข้อมูลที่ตรงมากเพียงพอที่จะทำการวิเคราะห์

4.2 ข้อจำกัดของงานวิจัยเรื่องนี้ที่พอมืออยู่บ้าง คือ ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลในบางเรื่องที่ไม่พบ เพราะนักวิชาการของสำนักงานสภาพัฒนาการเมืองหลายคนที่เป็นเลขานุการของแต่ละโครงการลาออกจากงานและยังไม่ได้ถอดบทเรียนเก็บข้อมูลไว้ในฐานข้อมูลของสำนักงาน แต่ถ้าเรื่องใดที่มีข้อมูลอยู่แล้วผู้วิจัยจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งจากในระดับผู้บริหารและในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน หากไม่สามารถติดตามรายงานสรุปของโครงการได้ ผู้วิจัยก็ได้ใช้วิธีการค้นข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จาก website ของสภาพัฒนาการเมือง website ของภาคประชาสังคม และองค์กรอิสระต่างๆ จากความคิดเห็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชน จากรายงานการประชุมและรายงานประจำปีของสภาพัฒนาการเมือง และจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งช่วยให้ข้อสรุปดังกล่าวมีความครบถ้วน

5. สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

นักศึกษาปริญญาเอกจำนวนไม่น้อยจะรวบ 3 หัวข้อย่อยนี้เข้าไว้ด้วยกันทั้งหมด ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเพราะจะทำให้พลาดได้โดยง่าย เช่น เอาสรุปไปไว้ในการอภิปรายผล เอาอภิปรายผลไปไว้ในการสรุป

5.1 การสรุป คือ หลังจากที่ผู้อ่านๆ งานของเรามาเยียดเป็นร้อยๆ หน้าแล้วสรุปสั้นๆ คืออะไร แต่นักศึกษาบางคนสรุปยาวถึง 7-8 หน้า คือ เอาเนื้อความกลับมาเขียนซ้ำอีก

5.2 การอภิปรายผล การอภิปรายผลนั้นมีเรื่องให้เขียนได้มาก เช่น การอภิปรายจุดอ่อนจุดแข็งของวิธีการวิจัยที่ใช้ ควรมีการระบุถึงความแตกต่างหรือความสอดคล้องกับผลการวิจัยของคนอื่นๆ ว่าเป็นเพราะอะไร ต้องมีข้อค้นพบที่เด่นชัดที่ได้รับจากงานวิจัยในภาพรวม ต้องมีแนวทางที่ชัดเจนสำหรับผู้สนับสนุน เช่น การวิจัยเรื่อง “ดัชนีธรรมาภิบาลระดับจังหวัด: จังหวัดตาก” โดยผู้วิจัยได้รับทุนจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า ต้องเพิ่มอีก 1 ประเด็นย่อย คือ การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเมือง เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้สนับสนุน คือ สภาพัฒนาการเมืองให้มากขึ้น

การอภิปรายผลในบทความวิจัย สิทธิธีร์ ชีรสรณ์ สรุปว่าเป็นการประเมินและตีความผลการศึกษาที่ได้ ผู้เขียนบทความต้องระบุว่าผลนี้สนับสนุนสมมติฐานหรือไม่ ชี้ให้เห็นนัยของผลการศึกษาที่มีต่อทฤษฎี การปฏิบัติ นโยบาย และ/หรือการวิจัยในอนาคต และถ้างานวิจัยเรื่องนั้นมีข้อจำกัดก็ควรกล่าวถึงอย่างสั้นๆ ด้วย (สิทธิธีร์ ชีรสรณ์, 2558: 109)

5.3 ข้อเสนอแนะ โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะให้นำผลการวิจัยไปใช้ที่เรียกกันว่า ข้อเสนอแนะการวิจัยต่อเนื่อง (Further Research) หรือข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

องค์ประกอบส่วนท้ายของรายงานการวิจัย

1. บรรณานุกรม มีความแตกต่างระหว่างบรรณานุกรมฉบับสมบูรณ์ (Exhaustive Bibliography) และบรรณานุกรมเลือกสรร (Selected Bibliography) ใช้บรรณานุกรมเลือกสรรจะเหมาะสมกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานวิจัยขนาดใหญ่ที่มีความยาว 400-600 หน้า หมายถึง

เลือกเฉพาะรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกแล้วว่าสำคัญและมีประโยชน์ต่อหัวข้องานวิจัยนั้นๆ เป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยบางคนมักเผลอเรือใช้บรรณานุกรมจากโครงร่างงานวิจัยซึ่งมี 40 หน้า แต่รายงานการวิจัยนั้นมีความยาวถึง 400 หน้า ต้องจัดทำบรรณานุกรมใหม่หลังงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์แล้วให้ครบถ้วน นอกจากนั้นเวลาตรวจมักจะมีบุคคลอ้างอิงจำนวนมากที่เป็นเจ้าของทฤษฎีหรือความคิดที่สำคัญแต่ชื่อไม่ปรากฏในบรรณานุกรมทำให้ผู้อ่านไม่สามารถค้นคว้าต่อไปได้ การอ้างอิงชื่อหนังสือก็ต้องไม่ผิดเพราะจะทำให้ความน่าเชื่อถือลดลงไป เช่น

Psychology Testing **x**

ที่ถูกต้องต้องเป็น Psychological Testing **✓**

ซึ่งในยุคปัจจุบันจะสะดวกมากเพราะสามารถเช็คจาก Google ได้เลย

2. ประวัติผู้วิจัย ประวัติของผู้วิจัยในตอนสุดท้ายต่อจากภาคผนวกก็จะต้องมีเพื่อเป็นเครดิตต่อผู้ทำการวิจัย และเพื่อการติดต่อประสานสัมพันธ์ในทางวิชาการกับผู้อ่าน ซึ่งในอนาคตอาจจะมาร่วมเป็นทีมงานวิจัยกับเราเพราะมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน นอกจากจะระบุหน่วยงานที่สังกัดแล้วต้องมี e-mail address เพื่อความสะดวกในการติดต่อด้วย

ปลาทายน้ำตื้น

ภาวะนี้อาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น เร่งรีบทำและผัดผ่อนเจ้าของทุนจนจะถูกตัดทุนอยู่แล้ว หรือเร่งส่งผลงานเพื่อให้ได้ตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ก่อนเกษียณอายุ เพื่อจะได้ต่ออายุการทำงานไปจนถึง 65 ปี จึงทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบไปหลายจุด ตามตัวอย่างต่อไปนี้

- ในหน้าแรกของแบบฟอร์มการขอตำแหน่งทางวิชาการ การกำหนดตำแหน่งในสาขาวิชาลงไป เช่น เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา ฯลฯ ไม่ใช่สาขาสังคมศาสตร์ (Social Science) หมวดในทางวิชาการแบ่งเป็น 3 หมวดใหญ่ๆ คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

- ในปกนอกของรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ขาดชื่อ-นามสกุลของหัวหน้าโครงการวิจัย

- ขาดชื่อรายงานการวิจัยเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งการเขียนชื่อรายงานการวิจัยเป็นภาษาอังกฤษถ้าไม่มั่นใจต้องหาผู้ช่วย ตัวอย่างชื่องานวิจัย “การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ “Creating a Teaching and Learning by Stem Education Practice for young children to Develop Thinking Skills and Academic Achievement at Child Development Center Preschool Bangkok”

ต้องแก้เป็น

“Creating a Teaching and Learning Styles using Stem Education Practice for young children to Develop Thinking Skills and Academic Achievement at Child Development Center pre-school center in Bangkok”

– การระบุปีพ.ศ. ที่หน้าปกรายงานการวิจัยต้องเป็นปีพ.ศ. ที่ทำแล้วเสร็จ ไม่ใช่ปีพ.ศ. ที่เริ่มทำ

– ในรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต้องใส่บทคัดย่อภาษาไทยและ abstract ภาษาอังกฤษมาด้วย ในบทคัดย่อภาษาไทยต้องมีคำสำคัญและใน abstract ภาษาอังกฤษต้องมี Key words ด้วย

– ต้องเติมเครดิตให้แก่ผู้ให้ทุนโดยต้องใส่ตั้งแต่หน้าปกว่า “รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุน จาก.....ต้องระบุตั้งแต่ปกหน้าเลยเพื่อเป็นการขอบคุณและให้เกียรติ และยังเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเองด้วย เช่น ได้รับทุนจากหน่วยงานข้างนอกมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับ เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ หรือราชบัณฑิตยสถาน หรือมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ไม่ใช่ไปรอใส่ในกิตติกรรมประกาศที่อยู่ข้างในเล่ม”

– ในกิตติกรรมประกาศ เมื่อเขียนขอบคุณบุคคลและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแล้ว ต้องลงวันที่ เดือน และ พ.ศ. ด้วย

– ในการทำวิจัยต้องระบุระยะเวลาเรื่องที่ศึกษาไว้ในบทคัดย่อด้วย เพื่อให้ผู้อ่านทราบตั้งแต่บทคัดย่อไม่ต้องรอพลิกไปอ่านถึงเนื้อใน

– ศัพท์ต้องยึดตามราชบัณฑิตยสถาน เช่น

รัฐ Indiana ของสหรัฐอเมริกาเมื่อเขียนเป็นภาษาไทยว่า อินดีแอนา ไม่ใช่อินเดียน่า

Accountability แปลว่า ภาระรับผิดชอบ

ไม่ใช่ การทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้

ความโปร่งใส คือ Transparency

นักวิจัยต้องมีหนังสือศัพท์ของสาขาวิชาตนเองฉบับราชบัณฑิตยสถานอยู่ใกล้ตัวเสมอเพื่อพลิกเปิดเช็คได้ตลอดเวลา

– การเขียนชื่อเจ้าของทฤษฎีต้องให้ consistency เหมือนกันทั้งเล่ม เช่น นักปรัชญา รัฐศาสตร์ ชื่อ Plato ไม่ใช่เขียน เพลโต บ้าง พลาโต เปลโต บ้าง

– ในการอ้างอิงไม่ต้องระบุ ท่าน หรือ ดร. เช่น ท่านประเวศ วะสี เคยกล่าวไว้ว่า หรือตั้งปรากฏในงานเขียนของ ดร. ทินพันธุ์ นาคะตะ ต้องระมัดระวังในการเขียนชื่อบุคคลที่มีชื่อเสียงผิด เช่น

อนันต์ ปันยารชุน ✘ ต้อง

อานันท์ ปันยารชุน ✔

– การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษผิด เช่น ที่สับสนกันบ่อยๆ

ฉันทามติ คือ consensus

คุณธรรม คือ morality

แต่ถ้าจริยธรรม คือ ethics

- ภาษาไทยที่เวลาตรวจและมักจะเจอผิดกันบ่อยๆ เช่น

รชชาติ ✓

รชชาติ ✗

รักษาการ (ปฏิบัติหน้าที่แทนชั่วคราว) มักเขียนผิดเป็น รักษาการณ์

รักษาการณ์ (ดูแลเหตุการณ์) มักเขียนผิดเป็น รักษาการ

ถ้าเป็นผลงานทางวิชาการที่ขอในระดับศาสตราจารย์ จะต้องได้รับการประเมินในระดับดี
มาก ดังนั้นการระมัดระวังในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ จุกจิกต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก

- การอ้างอิงเรื่องที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปจะยิ่งผิดไม่ได้ เช่น การอ้างอิงหลักทศพิศ
ราชธรรม 10 ประการ ข้อ 6 คือ ตบะ ได้แก่ การบำเพ็ญเพียรเพื่อขจัดหรือทำลายอกุศลกรรมให้
สิ้นสูญ ไม่ใช่ความพินมัวเมาด้วยการเผากิเลสตัณหา

- ต้องระวังเรื่องการพิมพ์ผิด Typing mistakes ครั้งหนึ่งผู้เขียนตรวจผลงานประเภท
ตำราของผู้ขอตำแหน่งทางวิชาการระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ทำผลงานอาจจะรีบส่งจึงไม่ได้
ตรวจทานก่อนส่ง ปรากฏว่าพิมพ์ผิด 100 กว่าแห่งก็ทำให้ไม่สามารถอนุมัติให้ผ่านได้ เพราะใน
มหาวิทยาลัยที่มีขนาดเล็กและอยู่ต่างจังหวัด เมื่อได้ตำแหน่งผลงานตำราของอาจารย์ท่านนั้น
อาจจะกลายเป็น Reference เป็นตำราที่คนในมหาวิทยาลัยอาจจะขอดูเป็นตัวอย่างว่าการทำ
ตำราในระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นอย่างไร ผู้เขียนจึงไม่สามารถอนุมัติให้ผ่านการประเมินได้

- ระยะเวลาในการทำวิจัย บางงานวิจัยโดยปกติทุนวิจัยจะต้องสิ้นสุดลงตั้งแต่ 30 กันยายน
2556 แต่ผู้วิจัยขอยายทุนไปอีก 2 ปี ก็ไปเสร็จสมบูรณ์ในปี 2558 ในเรื่องขอบเขตของเวลาการวิจัยที่
ดีต้องเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ถ้าหากเสร็จล่าช้ามากเกินไปผลการวิจัยอาจคลาดเคลื่อนจากสภาพ
ความเป็นจริง เช่น การวิจัยเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น แต่หลังการมาของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
(คสช.) ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ข้อมูลและความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม และกฎเกณฑ์ระเบียบ
ต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปมาก

ผู้วิจัยมักจะโประวังแต่เรื่องใหญ่ๆ ที่สำคัญ เช่น Methodology วิธีการวิจัย แต่มองข้าม
เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้นก็จะเป็นกรณี “ปลาตายน้ำตื้น” ไปอย่างน่า
เสียดายมาก

การคัดลอกวรรณกรรม

การคัดลอกวรรณกรรม (Plagiarism) ในปัจจุบันมีประเด็นการฟ้องร้องกันมาก
ในทางแพ่ง ความหมายตามพจนานุกรม Oxford Advanced Learner's Dictionary ระบุ
ว่า To plagiarize หมายถึง to copy another person's ideas, words, or work and
pretend that they are your own. (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2005:
1149)

ตัวอย่าง words เช่น คำว่า ธนาธิปไตย (Plutocracy) ซึ่งหมายถึง ระบบการเมืองการ
ปกครองที่อำนาจรัฐตกอยู่ในกำมือของคนมีเงินและกลุ่มที่ใช้เงินเป็นปัจจัยในการเข้าสู่อำนาจรัฐ
และใช้อำนาจนั้นในการหาผลประโยชน์ การเมืองไทยเป็นประชาธิปไตยแต่เพียงรูปแบบแต่เนื้อแท้ก็

คือ ธนาธิปไตย ซึ่งเป็นการเมืองเพื่ออำนาจ ผลประโยชน์ และอภิสิทธิ์ของกลุ่มคนที่มีอำนาจทางการเมือง

เป็นที่ทราบกันดีในวงการรัฐศาสตร์ว่าบุคคลแรกที่คิดคำนี้ขึ้นมา คือ ศาสตราจารย์ ดร. ทิน พันธุ์ นาคะตะ และใช้กันต่อมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยก็ต้องอ้างอิงให้ถูกต้อง มิใช่ไปเขียนเองว่า “การเมืองไทยในลักษณะนี้ดิฉันขอเรียกว่า ธนาธิปไตย (Plutocracy)” ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

วิทยาลัยนานาชาติของหลายมหาวิทยาลัย เมื่อตำราภาษาอังกฤษซึ่งสั่งซื้อมาจากต่างประเทศเกิดขาดตลาด (out of print) กะทันหัน ผู้สอนมักนิยมเอาเล่มของตนเองไปถ่ายเอกสารทั้งเล่มและให้เด็กซื้อฉบับถ่ายเอกสาร ซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์จะมีอายุตลอดอายุของผู้เขียนผลงานทางวิชาการนั้นและคุ้มครองต่อไปอีก 50 ปี นับแต่ผู้เขียนถึงแก่ความตาย

การอ้างเอกสารบางประเภท พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 7 ได้กำหนดให้สิ่งต่อไปนี้ไม่มีลิขสิทธิ์ (มานิตย์ จุมปา, 2558: 38-47)

1. ข่าวสารประจำวันและข้อเท็จจริงต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือ แผนกศิลปะ
2. รัฐธรรมนูญและกฎหมาย
3. ระเบียบข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจงและหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น
4. คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ
5. คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่างๆ ตาม (3) ถึง (5) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

การอ้างอิง (quote) งานของนักวิชาการท่านอื่นมา ถึงแม้เราจะมี footnotes ใส่เพื่อเป็นเกียรติกับเจ้าของผลงานก็ตาม แต่ถ้าอ้างอิงมากเกินไป หนึ่งก็เข้าข่ายละเมิดได้ ทางดีที่สุดที่ได้รับการแนะนำกันมา คือ เมื่ออ่านเรื่องใดจบแล้วให้มาสรุปเขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง และใส่ชื่อเจ้าของและผลงานที่เรานำมาลงด้วย ยิ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเจริญขึ้นมาก การตรวจเช็คทางคอมพิวเตอร์จะทำได้ง่ายและรวดเร็วขึ้นทำให้เสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้อง

ความส่งท้าย

การมีประวัติที่ดีในวงการวิชาการเป็นสิ่งจำเป็น ในบางสาขาวิชานั้นถึงแม้จะอยู่ต่างมหาวิทยาลัยกันแต่ก็พอจะรู้จักกันหมด เช่น เราเคยมีพฤติกรรมคัดลอกผลงานวิชาการมาก่อน เคยถูกตั้งกรรมการสอบและเคยถูกภาคทัณฑ์ไว้ เคยฟ้องร้องอธิการบดีหรือสภามหาวิทยาลัย ผู้ประเมิน (reader) ก็อาจจะตั้งข้อรังเกียจไม่ยอมรับ ดังนั้นหลักเบื้องต้นของพุทธศาสนา คือ การคิดดี พูดดี ทำดี ตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตการทำงาน การขยันและทุ่มเทให้กับวิชาชีพอย่างแท้จริงก็จะช่วยให้นักวิชาการทุกคนประสบความสำเร็จในการเป็นนักวิชาการมืออาชีพอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา.
- กองกฤษณ์ โตชัยวัฒน์. (2560). เขียนข้อเสนอวิจัย (Proposal) ทำได้ง่ายๆ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิษณุ เสงี่ยมพงษ์. (2558). วิจัยทางรัฐศาสตร์ การประยุกต์ใช้และตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานิตย์ จุมปา. (2558). เขียนผลงานทางวิชาการอย่างไรไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และไม่ลักลอกผลงาน (Plagiarism). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิ์ ธีรสรณ์. (2558). เทคนิคการเขียนบทความวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไรวรรณ ธนสถิตย์. (2557). “บทบาทของสภาพพัฒนาการเมืองกับการเสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ.” วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 12 (1).
- Hornby, AS. (2005). *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. (Seventh edition). London: Oxford University Press.